

Leencapaciteit makkelijk voor plannen toekomst

Wilma Wolters

Op dit moment is veel onzeker in de geitenhouderij. 'We kunnen moeilijk een bedrijfsplan maken, omdat we niks kunnen berekenen', is de gedachte van veel geitenhouders. Arno Bakkers van Boerenbond Deurne roept geitenhouders juist op om wél te gaan rekenen. Want ondanks veel onzekerheid kunnen geitenhouders toch hun leencapaciteit bepalen. En die is richtinggevend voor de toekomst van het bedrijf.

Mag er straks weer gefokt worden met alle dieren? Zijn er voldoende dieren om bedrijven te herbevolken en voor welke prijs zijn die dan te koop? Vragen waar niemand het antwoord nog op weet. Maar dat is geen reden om alles maar op z'n beloop te laten, vindt Arno Bakkers, strategisch en financieel adviseur bij Boerenbond Deurne. Samen met de technisch specialisten van het geitenteam van de voerfabrikant helpt hij geitenhouders bij het inzichtelijk maken van de mogelijkheden die een bedrijf op technisch en financieel gebied heeft. "Iedereen kan voor zichzelf bepalen bij welke aankoopsprijs het financieel uitkan om geiten of lammeren aan te schaffen, en bij welke prijs niet meer." Een handige maatstaf bij het bepalen van de strategie voor de toekomst dus.

Rotonde

"Door de huidige regelgeving rijdt iedereen op dit moment eigenlijk op een rotonde, en weet niemand precies welke afslag hij het best kan kiezen. Die leidt naar uitbreiden of verbreden van het bedrijf of naar continueren of samenvoegen of misschien naar die afslag die ondernemers brengt tot beëindiging van het bedrijf", begint Bakkers. Maar er zal een keer weer meer duidelijkheid komen over wat wel en niet mag. Het is goed om daar op voorbereid te zijn, is zijn gedachtegang. "Dan is het slim om al te weten welke afslag je zou willen kiezen en of die te financieren is." En dat is precies waar Bakkers geitenhouders bij kan helpen.

"Op basis van kosten en opbrengsten die je in de afgelopen vier jaar hebt gekend, stellen we een gemiddelde kosten- en opbrengstenstructuur samen. Daaruit kunnen we berekenen dat als je gaat herbevolken, bij welke prijs van dieren dat financieel nog kan."

Bakkers berekent daartoe de leencapaciteit van een ondernemer. Dat zijn opbrengsten minus kosten, plus eventuele neveninkomen, minus privé-uitgaven en vervangingsinvesteringen. "Het bedrag dat overblijft is de leencapaciteit van een bedrijf. Daar zou je dan nog de huidige financiering af moeten halen, de aankoopkosten van nieuwe lammeren of melkgeiten én aanloopverliezen zoals onderbezetting of het nog niet bereiken van de maximale melkgift. Blijf je dan nog positief, dan kan het uit. Dat bepaalt de haalbaarheid van je plan."

Productie en melkprijs tellen zwaar

Bakkers stelde een rekentool op voor een gemiddeld, gezond bedrijf. In het voorbeeld wordt gerekend met 750 melkgeiten en 250 lammeren, 12 hectare grasland, een melkproductie van 1.000 kg per dier en 100 procent bezettingsgraad (zie tabel 1). Zo'n bedrijf heeft een leencapaciteit per melkgeit van 585 euro. "Nu kunnen er allerlei opties berekend worden. Ga je lammeren aankopen, dragend of niet, of koop je een complete melkgeitenstapel. Met lammeren duurt het natuurlijk langer voor je op je 'oude' melkproductieniveau zit, maar melkgeiten zijn in aankoop misschien duurder. Op die

manier kun je verschillende opties doorrekenen", aldus Bakkers.

Uit zijn berekeningen blijkt ook dat melkproductie van de veestapel en de melkprijs het sterkst bepalend zijn voor de leencapaciteit. "Als jouw geiten op jaarbasis 50 kg meer geven, leidt dat tot 400 euro extra leencapaciteit." In het voorbeeld komt dat dus neer op 985 euro leencapaciteit per melkgeit. "Ook voor een 2 cent hogere melkprijs komt er 400 euro extra per melkgeit bij."

Bakkers wijst er hierbij wel op dat voor een hogere productie wellicht ook de voerkosten zullen stijgen. "5 procent hogere krachtvoerkosten leiden tot 155 euro minder leencapaciteit."

Een vierde factor die veel invloed heeft op de hoogte van de leencapaciteit is de bezettingsgraad van de stal. "Die ligt voor geruimde bedrijven op dit moment natuurlijk laag. Elke 5 procent onderbezetting leidt tot 160 euro minder leencapaciteit, zo laat de berekening zien." Hoe langer de onderbezetting aanhoudt, hoe groter de vervolgschade. "Het wordt tijd dat er duidelijkheid komt over de regels", vindt Bakkers daarom.

Afwegingen maken

"Een belangrijke afweging wordt straks dus of het loont om duurdere, maar beter producerende melkgeiten te kopen of om daar nog even mee te wachten tot de geiten wellicht goedkoper worden. Maar niemand kan inschatten wanneer de dieren eventueel goedkoper worden."

De rekentool kan veel geitenhouders in deze en andere zaken toch wat meer zekerheid geven, denkt Bakkers. "Geitenhouders zouden zeker in deze situatie meer met kengetallen moeten werken. Aan een mooi boekhoudrapport heb je weinig als je er niks mee doet. De cijfers zeggen toch veel." Bakkers merkt op het moment wel dat ondernemers realistisch willen berekenen welke mogelijkheden ze hebben. "Ze kijken heel kritisch: wil ik nog geiten houden en kan ik het ook? De rekentool kan ze helpen de juiste afslag op die rotonde te nemen. En als je weet welke richting dat is, en je kiest ervoor om door te gaan, vraag andere geitenhouders dan eens of zij dieren te koop hebben en wat die moeten kosten. Die kostenpost kun je dan al in je berekening meenemen en kan duidelijk maken of die dieren voor jou interessant zijn. Ondernemen is tenslotte ook afwegingen maken en de juiste besluiten nemen." ✓

ZLTO-rapport Herbevolking

ZLTO Advies stelde onlangs een rapport op waarin verschillende scenario's voor herbevolking van geruimde bedrijven zijn doorgerekend. Met dit rapport wil de ZLTO voorkomen dat de prijzen van dieren te hoog worden voor deze bedrijven. Uit het rapport blijken onder andere de volgende zaken:

- de gevolgschade voor een gemiddeld bedrijf bedraagt ruim 150.000 euro (circa 200 euro per dierplaats);
- zonder aanvullende maatregelen (overheidsbeleid) duurt het tot eind 2012 voordat vraag en aanbod van jonge geiten weer redelijk met elkaar in evenwicht zijn;
- een melkgeitenhouder kan in veel gevallen financieel gezien beter géén geiten melken dan dat hij voor 500 euro per stuk jonge dieren koopt en die gaat melken;
- de aankoop van geiten met een levenslang fokverbod is financieel gezien nauwelijks beter dan de aankoop van jonge dieren;
- bij het huidige overheidsbeleid levert alleen beëindiging van het levenslange fokverbod een aanzienlijke verbetering op van het financieel resultaat voor een individueel bedrijf;
- bij onveranderd overheidsbeleid is de aankoop van dure lammeren (> 300 euro) in 2010 of 2011 niet aan te raden. Het financieel resultaat voor deze bedrijven is nauwelijks beter dan bij aankoop van lammeren nadat vraag en aanbod weer in evenwicht zijn;
- niet-besmette bedrijven kunnen soms beter lammeren verkopen voor een hoge prijs dan te blijven melken. Zeker in jaren met een lage melkprijs is verkoop van lammeren financieel beter dan melken.

Berekening leencapaciteit per melkgeit

Aantal melkgeitenplaatsen	750	Jaarproductie/melkgeit	1.000
Aantal opfokplaatsen	250	Jaarproductie bedrijf	750.000
Bezettingsgraad (%)	100	Grasland (ha)	12
Begroting			
Opbrengsten melkgeld	750.000 x € 0,40		300.000
Omzet en aanwas	750 x € 10		7.500
Voerkosten melkgeiten	750 x € 155		116.250
Totaal voerwinst			191.250
Saldo			
Veekosten melkgeiten	750 x € 45		33.750
Strooisel melkgeiten	750 x € 18		13.500
Saldo			144.000
Afschrijving	750 x € 40		30.000
Onderhoud	750 x € 35		26.250
Vreemde arbeid	0		0
Mestkosten	375 ton à € 15		5.619
Kosten land	12 x € 850		10.200
Algemene kosten (accountant, auto, abonnementen, etc.)			15.000
Prive-uitgaven			30.000
Vervangingsinvesteringen			5.000
Rente (eerste jaar)	5,0 % van € 438.620		21.931
Leencapaciteit per melkgeit	€ 438.620 / 750		585

(bedragen in euro's, excl. btw)

Het productieniveau van de veestapel is sterk bepalend voor de leencapaciteit van de geitenhouder.